

Vzw kilowatt?uur
Sparrelaan,6 - 3590 Diepenbeek
tel 011 - 32 10 39
ondernemingsnummer 0882-840-055
www.co2minderen.be

Nieuwsbrief nr. 28 - juni 2010

Federale verkiezingen 2010

Memorandum van de milieubeweging

De wereld, Europa en ons land beleven een dubbele crisis: een financieel-economische crisis, en een ecologische crisis. Het is een illusie te denken dat de ene crisis kan worden gekeerd zonder de andere crisis onder ogen te zien. Korte termijndenken zonder lange termijnvisie leidt tot een bestendiging van de crisis. Daarom moet de komende regering een keuze maken: een keuze voor transitie naar een groene, sociaal rechtvaardige en duurzame economie. De verenigde Vlaamse, Brusselse en Waalse milieukoepels pleiten in dit gezamenlijk memorandum voor zulke transitie. Zij vragen alle democratische partijen het leefmilieu en de groene economie hoger op de agenda te plaatsen. Het milieubeleid beperkt zich hierbij niet tot de loutere bevoegdheid van de minister van leefmilieu maar raakt het regeerbeleid in de breedte. De 14 voorstellen die hieronder worden opgesomd vormen evenveel uitnodigingen om te investeren in een betere toekomst. De tijd waarin economie en ecologie als elkaars tegenpolen werden behandeld moet voorgoed worden achtergelaten.

Het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie biedt aan onze beleidsmakers een unieke gelegenheid om, vanaf juli 2010, cruciale thema's op de internationale agenda te plaatsen. Klimaatopwarming blijft, zeker na de teleurstellende top van Kopenhagen, aan de top van de politieke agenda. Bovendien is 2010 het internationale jaar van Biodiversiteit. De milieuorganisaties zijn er van overtuigd dat het Belgische voorzitterschap deze gelegenheden dient aan te grijpen om aan een duurzame maatschappij te bouwen. Voor concrete aanbevelingen inzake het Belgische Europees voorzitterschap verwijzen de milieuorganisaties naar hun memorandum met 10 groene eisen voor het Belgisch EU voorzitterschap.

1. Ga de klimaatuitdaging aan

Sinds het mislukken van de klimaatop in Kopenhagen is het duidelijk dat de afwachtende houding die België en Europa de voorbije jaren hebben aangenomen inzake klimaatbeleid, heeft gefaald. Het gebrek aan daadkracht is onaanvaardbaar, temeer een krachtig klimaatbeleid de steun geniet van brede lagen van de bevolking. Dat bleek ook in de aanloop naar Kopenhagen, toen tienduizenden hiervoor op straat kwamen. Zonder krachtig beleid zullen de ecologische, sociale en economische kosten de pan uitrijzen.

Wat wij vandaag nodig hebben is een proactief beleid, dat volop kansen grijpt en er toe bijdraagt dat Europa tegen 2020 haar CO2-emissies met 40 % kan reduceren. Niet alleen moet ons land, dat in de tweede helft van 2010 het Europees voorzitterschap waarneemt, aan de kar trekken voor ambitieuze Europese klimaatdoelstellingen, België moet ook zelf duidelijke keuzes maken en het goede voorbeeld geven.

Een klimaatminister alleen is onvoldoende om deze uitdaging ten gronde aan te pakken. De milieu- en

natuurbeweging herhaalt daarom de vraag aan de komende federale regering dat zij van **klimaatbeleid** een **topprioriteit** maakt. De volgende regering moet een 'klimaatregering' zijn met een klimaatminister en een ministercomité voor het klimaat op niveau van het kernkabinet, dat systematisch zorgt voor de integratie van het klimaatbeleid in de diverse departementen, van energie over fiscaliteit en mobiliteit tot economische ontwikkeling

1.1. Zet volop in op transitie naar klimaatneutrale samenleving in eigen land ...

Ons land dringend nood aan een planmatige aanpak. We vragen aan de nieuwe regering dan ook om de werkzaamheden rond de Federale Klimaatwet snel verder te zetten. Deze wet moet het mogelijk maken om, aan de hand van tussentijdse doelstellingen voor de verschillende sectoren, ons land tegen 2050 om te vormen naar een koolstofneutrale samenleving.

Energiebesparing, energie-efficiëntie en hernieuwbare energie moeten ervoor zorgen dat we de klimaatdoelstellingen kunnen halen, en laten tegelijkertijd toe om onze energiebevoorrading te verzekeren, de competitiviteit van de bedrijven te verbeteren en bijkomende werkgelegenheid te scheppen.

Interne emissiereducties genieten steeds de absolute voorkeur. Door in te zetten op een ambitieus intern klimaatbeleid vermijden we een technologische lock in en bieden we een duurzame uitweg uit de economische crisis. De aankoop van buitenlandse emissiekredieten moet ten allen tijde beperkt worden en kan enkel indien de emissiekredieten voldoen aan strikte duurzaamheidscriteria en als ze bijdragen tot effectief additionele CO2 reducties.

Om een daadkrachtig klimaatbeleid mogelijk te maken, moet er dringend duidelijkheid komen over de intra-Belgische verdeling van de Europees opgelegde doelstellingen inzake emissiereducties en hernieuwbare energieproductie en over de verdeling en besteding van de veilingopbrengsten van het Europees emissiehandelssysteem. Deze veilingopbrengsten moeten ingezet worden voor investeringen in energie-efficiëntie en hernieuwbare energieproductie in eigen land en voor de ondersteuning van ontwikkelingslanden in hun strijd tegen de klimaatverandering.

Energiebesparing is de goedkoopste en meest efficiënte manier op de klimaatverandering aan te pakken. De regering moet werken aan doorgedreven doelstellingen inzake energiebesparing en zuinige productnormen. Door middel van een progressieve tarifiering van het energieverbruik worden zuinige gebruikers beloond.

Naast maatregelen om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, moet onvermijdelijk nu reeds aandacht besteed worden aan gevolgen van de klimaatverandering. De gevolgen voor mens, economie en volksgezondheid, natuur en biodiversiteit zijn aanzienlijk. De grootste slachtoffers zullen de economisch zwakkeren zijn. Daarom moet er een globaal plan komen waarin de verschillende beleidsniveaus in dit land samenwerken. De natuur- en milieubeweging wijzen hierbij onder meer op de noodzaak van natuurbuffers.

... en investeer in energiezuinige woningen:

Onze gebouwen hebben nog een enorm energiebesparingspotentieel. In de eerste plaats dient de overheid het goede voorbeeld geven door zelf enkel nog energiezuinig te bouwen. Daarnaast moeten gezinnen nog veel meer gestimuleerd en ondersteund worden om hun woning energiezuiniger te maken. De grootste drempel voor gezinnen om hun huis te enoveren ligt in de basisinvestering. De meest efficiënte wijze om dit te verhelpen is de creatie van een rollend fonds dat de basisinvestering voor e-novatie draagt en zich laat vergoeden uit de gerealiseerde energiewinst. De federale regering zette het "fonds voor de reductie van de globale energiekost" op, en in de afgelopen legislatuur werden bijkomende middelen voorzien voor dit fonds. Er moet verder gegaan worden op de ingeslagen weg, en de volgende regering moet inzetten op een betere bekendmaking van dit initiatief en ervoor zorgen dat de lokale besturen het fonds ook daadwerkelijk benutten.

Dit derdebetalersysteem moet, in samenspraak met de gewesten, samen sporen met de uitvoering van energieaudits, gericht op het bepalen van prioriteiten inzake efficiëntie van investeringen in energiebesparing. Minder gegoede gezinnen dienen vlot toegang te hebben tot deze diensten.

Het federale derdebetalersysteem en de fiscale gunstmaatregelen voor energie-efficiënte investeringen moeten afgestemd worden met gewestelijke en lokale ondersteuningsmaatregelen. Een vereenvoudiging en afstemming van de verschillende ondersteuningsmechanismen moet ervoor zorgen dat meer mensen de stap kunnen zetten om hun woning energiezuiniger te maken.

1.2 Neem uw Europese en internationale verantwoordelijkheid in het klimaatdebat

Laat ons het ambitieniveau van ons land optrekken. België moet, als toekomstig voorzitter van de Europese Unie en woordvoerder namens de E.U op de komende klimaatop in Mexico, het voorbeeld geven. België kan geen

geloofwaardig Europees voorzitter zijn in deze cruciale fase van de klimaatonderhandelingen, als bovenstaande intra-Belgische dossiers niet met spoed uitgeklaard worden.

De internationale onderhandelingen in het kader het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, moeten snel vooruitgang boeken op thema's als ontbossing, financiering en adaptatie, met als uiteindelijk doel een daling van de wereldwijde broeikasgasuitstoot vanaf 2015. Ons land moet er alles aan doen om Europa te overtuigen om een ambitieuze houding aan te nemen en terug de leiding te nemen in het klimaatdebat. Om binnen de gestelde grens van 2°C te blijven, moet Europa haar eigen emissie met 40 % terugdringen tegen 2020 ten opzichte van 1990. Daarvan moet minstens 30 % binnen de eigen grenzen moeten worden gerealiseerd, met het oog op een emissiereductie van 95% tegen 2050.

2. Maak plaats voor groene stroom, behoud de wet op de kernuitstap

De komende regering moet breken met de monopoliepositie van Electrabel op de elektriciteitsmarkt en moet inzetten op hernieuwbare energie. Om dit te kunnen realiseren is het cruciaal om de wet op de kernuitstap te behouden. De toekomstige elektriciteitsvoorziening van ons land moet door de volgende regering actief worden voorbereid, door te investeren in energiebesparing en hernieuwbare energie. Alle beleidsdaden moeten kaderen in de keuze voor een efficiënt energiesysteem, gebaseerd op groene stroomproductie. Het bestaande energiesysteem, gebaseerd op centrale en zeer moeilijk moduleerbare nucleaire stroom is hiermee in strijd. De problemen met kernenergie (kernafval, veiligheid, proliferatie, ...) zijn bovendien immens.

Intermediaire fossiele elektriciteitopwekking moet gebeuren in moderne installaties met hoog rendement, bij voorkeur in combinatie met warmteproductie. De zogenaamde 'vierde generatie' kerncentrales horen de komende kwarteeuw niet tot de realistische scenario's, en zijn ook daarna niet nodig en niet wenselijk. Het nucleaire onderzoek moet zich toespitsen op de zo veilig mogelijke berging van het kernafval, en op de ontmanteling van de kerncentrales. Bovenal moeten middelen voor onderzoek en ontwikkeling worden geïnvesteerd in toekomstgerichte hernieuwbare energiebronnen en technologieën voor energiebesparing. Wij willen natuurlijk niet dat er verder geïnvesteerd wordt in de uitbreiding van de capaciteit van de kerncentrales.

Door de versnelde afschrijving van de kerncentrales in het verleden worden vandaag buitengewone winsten gemaakt. Die moeten via een **heffing op afgeschreven installaties**, worden gerecupereerd en geïnvesteerd in het nieuwe energiebeleid, met inbegrip van de noodzakelijke sociale begeleidingsmaatregelen. Deze heffing moet geregeld worden door middel van een wetgevend initiatief en kan niet gestoeld zijn op een vrijwillige bijdrage bedisseld in de achterkamers van de politiek.

De Federale overheid moet maximaal inzetten op de ontwikkeling van een slim elektriciteitsnetwerk en de verdere uitbouw van de offshore windproductie door de afbakening van een nieuwe zone voor offshore windenergie. Hierbij moet ze haar engagementen onder het recente "North Seas Countries' Offshore Grid Initiative" versterken. Een stabiel ondersteuningsmechanisme en een gegarandeerde aansluiting voor offshore windenergie zijn hierbij cruciaal.

3. Vergroen de fiscaliteit

Vergroening van de fiscaliteit vormt de sleutel tot een performant beleid inzake energie, klimaat en behoud van natuurlijke rijkdommen en kan bijdragen tot een betere integratie van het milieubeleid in het economisch beleid. Het volstaat niet om, zoals de voorbije jaren gebeurde, de 'vergroening van de fiscaliteit' in het regeerakkoord in te schrijven. De achterstand van België in het Europese peloton kan slechts worden weggewerkt indien er van meet af aan een doordacht beleid wordt gevoerd dat **lasten op arbeid verschuift naar lasten op milieuvervuiling, het gebruik van natuurlijke rijkdommen en energie**. Deze verschuiving moet structureel, stapsgewijs en planmatig moeten worden doorgevoerd. Ze moet een positieve sociale- en milieu-impact genereren. Tijdens de volgende legislatuur moet deze verschuiving meetbaar worden. Ze moet vertrekken uit een ecologische logica, en niet uit een budgettaire logica. Bovendien moet er een inventaris worden gemaakt van milieuschadelijke subsidies en moeten deze worden teruggedrongen (federale fiscaliteit op bedrijfsvoertuigen, op luchttransport enz ...).

Naast de algemene verschuiving van lasten op arbeid naar lasten op energie/vervuiling/natuurlijke rijkdommen kunnen er ook specifieke economische instrumenten worden ingezet in bepaalde sectoren of domeinen. Er moeten weldoordachte heffingen/boni komen in het kader van afvalpreventie. De fiscaliteit van het verkeer moet grondig worden gereorganiseerd (zie verder). Het kadastraal inkomen moet worden gekoppeld aan de energieprestaties van de woning

Wij pleiten er ook voor om registratierechten op aankopen van gronden die bestemd zijn om natuurgebied te worden te schrappen, al dan niet gekoppeld aan een erkend beheersplan of openstelling.

4. Zet in op biodiversiteit

De Europese Raad besliste in maart 2010 om het biodiversiteitsverlies en de achteruitgang van ecosysteemdiensten in de EU uiterlijk tegen 2020 te stoppen en zoveel mogelijk te herstellen en bijkomende inspanningen te doen om het wereldwijd biodiversiteitsverlies tegen te gaan. In verband met de bescherming van de biodiversiteit in België moet de federale overheid de beheerplannen opstellen om te garanderen dat onze mariene biodiversiteit die de voorbije jaren drastisch gekelderd is, hersteld wordt (zie 10. Draag zorg voor de Noordzee).

Daarnaast kan het federale niveau vooral werken aan de externe dimensie van het biodiversiteitsbeleid.

Zo moet de nieuwe regering het actieplan tot integratie van de biodiversiteit in 4 federale sleutelsectoren uitvoeren en indien nodig aanscherpen. Bijzondere aandacht moet daarbij gaan naar de mogelijkheden in het kader van de ontwikkelingssamenwerking.

Bijzonder aandacht moet gaan naar de impact van onze import op biodiversiteit en milieu. Dit geldt in het bijzonder inzake producten uit bosontginning en landbouw. Ons land moet hierover waken, zowel in het kader van de Europese handelspolitiek als op het vlak van de WHO. België moet onze Europese partners overtuigen om er over te waken dat milieubekommernissen worden meegenomen in elk stadium van de onderhandelingen over en het afsluiten van internationale handelsovereenkomsten.

In verband met het bosbeleid, vragen wij aan de federale overheid om bij de herziening van de omzendbrief in verband met het duurzaam openbaar aankoopbeleid voor hout en papier, naast de biodiversiteitscriteria, bijzondere aandacht te schenken aan de sociale criteria van duurzaam bosbeheer. In het kader van de strijd tegen illegale houtkap appreciëren wij de actieve Belgische steun voor de uitwerking van een VPA (Voluntary Partnership Agreement) met de Democratische Republiek Congo. België moet van de bescherming en het duurzaam beheer van het Congolese regenwoud ook een belangrijk aandachtspunt maken in het kader van haar ontwikkelingssamenwerking. Het behoud en duurzaam beheer van het Congolese regenwoud is niet enkel van mondiaal belang in de strijd tegen klimaatverandering en voor het behoud van de biologische diversiteit -- maar ook omwille van de armoedebestrijding in Congo en de duurzame ontwikkeling van het land. Daarnaast moet België op Europees niveau aan de kar trekken voor een ambitieuze wetgeving die illegale houtkap bant en de verkoop van houtproducten op de Europese markt reguleert.

Andere aandachtspunten zijn het probleem van de invasieve soorten (gekoppeld aan het invoerbeleid), de strijd tegen de biopiraterij en de controle over de handel in beschermde dieren en planten

De volgende regering moet eindelijk ook eens werk maken van het schrappen van de bos- en natuurvriendelijke bepalingen in bijvoorbeeld de pachtwet en het veldwetboek.

5. Wees kritisch voor GGO's

Het beleid inzake GGO's moet gebaseerd blijven op het voorzorgprincipe. Momenteel mogen twee ggo's geteeld worden in de EU: de ggo-maïs MON810 van de firma Monsanto en de ggo-aardappel Amflora van de firma BASF. De vrijwaringsclausule uit richtlijn 2001/18/EG laat lidstaten toe om het gebruik en/of de verkoop van een ggo op hun grondgebied te verbieden, indien nieuwe of nadere wetenschappelijke kennis duidelijke redenen aanreikt om aan te nemen dat het ggo een gevaar oplevert voor de gezondheid van de mens of het milieu.

Verschillende landen hebben op deze grond de teelt van de ggo-maïs MON810 verboden. Gezien de Belgische regering het voorzorgsbeginsel en een sluitende risicobeoordeling beschouwt als hoekstenen van het ggo-beleid, ligt het voor de hand dat zij haar burgers een zelfde niveau van bescherming biedt en eveneens een verbod op de teelt van MON810 uitvaardigt. Dezelfde mogelijkheid moet onderzocht worden met betrekking tot de ggoaardappel Amflora.

6. Voer een ecologisch productbeleid

Recent richtte de uittreedende regering een federaal agentschap voor het leefmilieu op, met het oog op het stimuleren van een duurzaam productbeleid. Het is nu tijd om zulk beleid in praktijk te brengen. Daarbij is de inzet van economische en sociale instrumenten van groot belang. De milieubeweging legt hierbij volgende klemtonen:

- **een betere kader voor milieubliciteit en een betere productetikettering:** zowel de federale plannen Duurzame Ontwikkeling als het ontwerpplan Productbeleid voorzien onder meer een herziening van de milieureclamecode als het oprichten van een Observatorium voor de Reclame. Er mag hierbij niet

langer getalmd worden. De consument heeft bovendien recht op een heldere etikettering van de producten. Zinledige en verwarrende informatie – zoals ‘het groene punt’ – dienen daarbij afgeschaft.

- **stapsgewijs vergroenen van het aankoopbeleid van de overheid:** het productbeleid dient duurzame consumptie en productie concreter te faciliteren. Hiertoe moet de overheid in de eerste plaats zelf inzetten op duurzaam aankopen. De gids voor duurzame aankopen is hiertoe een goed initiatief. Het komt er nu op aan om de doelstelling van het federale actieplan nl. om 50% van alle federale overheidsopdrachten tegen 2011 via een duurzame aankoopprocedure te laten verlopen ook effectief te realiseren. Tegen 2015 moet naar 100 % worden gestreefd. Men moet er hier evenwel over waken dat voldoende ambitieuze criteria bij het bepalen van wat duurzaam aankopen is.
- **steun voor het Europese Ecolabel:** tijdens de voorbije periode werden diverse initiatieven ontwikkeld ter promotie van het Europees Ecolabel, waaronder een sectorakkoord met de distributie. Om het effect van deze initiatieven te beoordelen, is het aangewezen om ze te evalueren. Ook het invoeren van een fiscaal instrument moet daarbij onderzocht worden. Zowel het verduurzamen van het aankoopgedrag van de overheid als het promoten van milieuverantwoorde producten bij consumenten zal een belangrijk sturend effect hebben op de markt waardoor milieuverantwoorde productie gestimuleerd wordt. Om dit nog te versterken moet men er over nadenken hoe eco-innovatie kan aangemoedigd worden.

7. Bouw mee aan een kader voor een duurzaam vervoersysteem

Ons land heeft nood aan een duurzaam vervoersysteem dat economische ontwikkeling garandeert met respect voor mens en natuur¹.

Dit systeem zet de verschillende modi in domeinen waar ze het best voor geschikt zijn. De federale overheid kan door duidelijke keuzes te maken meebouwen aan een kader voor een duurzaam vervoersysteem.

Ons huidig vervoerssysteem is sterk auto en vrachtwagen gericht. Het weegt daardoor zwaar op het klimaat (door emissies), op de gezondheid van de omwonenden (door onder meer fijn stof en lawaaihinder), op landschap en biodiversiteit (door versnippering) en op de economische ontwikkeling (door congestie). Het is bovendien ook zeer onveilig. Een aantal andere klemtonen zijn dus nodig.

¹ Voor de Oeso is een duurzaam vervoersysteem “een systeem waarbij het transport geen negatieve invloed heeft op de volksgezondheid, noch op ecosystemen en tegemoet komt aan de mobiliteitsnoden zonder :

a) overconsumptie van hernieuwbare grondstoffen, rekening houdend met hun regeneratietempo en

b) overconsumptie van niet-hernieuwbare grondstoffen, rekening houdend met het ontwikkelingsritme van de hernieuwbare vervangproducten

8. Kies voor duurzaam openbaar vervoer

Ons land heeft nood aan een duurzame visie op mobiliteit. De federale overheid kan hierin voorop gaan door duidelijke keuzes te maken: nadruk moet liggen op de uitbouw van **maximale inter-modaliteit rond het spoornet**. Dit betekent: uitbouw van het voorstedelijk net. Die voorstadnetten bestaan in feite al. Er moet alleen terug frequenter op gereden worden, oude en nieuwe stations dienen geopend te worden. **Het Gewestelijk Expresnet (GEN)** in en rond Brussel is het bekendste voorbeeld en is momenteel in ontwikkeling. Om deze ontwikkeling te versnellen en teneinde de nodige infrastructuurwerken te kunnen uitvoeren in het voorstadsnet, moet de volgende regering hiervoor meer en sneller geld vrijmaken. Het moet ook naadloos aansluiten op het openbaar vervoer in Brussel zelf. Nu reeds werd het GEN stelselmatig vertrapd. De nieuwe streefdatum is 2020.. Ook rond grote steden als Antwerpen , Gent en Luik moeten de bestaande lijnen maximaal ingezet worden voor het stadsvervoer. De grote spoorstations moeten maximaal aansluiten op het tram- en busverkeer en op de fiets. Het autoverkeer moet niet naar de grote spoorstations worden geloodst. Parkings kunnen wel aan de voorstedelijke opstapplaatsen worden ingericht. Spoorlijnen die in onbruik zijn geraakt, kunnen terug in gebruik worden genomen.

9. Rationaliseer het wegverkeer

Binnen een rationalisering die moet gebeuren voor alle verkeersstromen, is zeker het huidig wegverkeer (zowel voor personen als vrachtverkeer) niet houdbaar. Het is noodzakelijk alle autogerelateerde heffingen, belastingen en accijnzen hervormen.

Deze hervorming moet bijdragen tot een absolute daling van de voertuigkilometers, een vermindering van de energieafhankelijkheid en de uitstoot en een verbetering van de leefbaarheid. Dit betekent concreet dat de federale overheid samen met de gewesten aan de tafel gaat zitten om de hervorming mogelijk te maken.

Er is nood aan een hervorming van de belasting op inverkeerstelling, waarbij de milieukwaliteit van de auto als basis moet worden gebruikt en aan een gelijkshakeling van de accijnzen op benzine en diesel. De federale regering moet bovendien, samen met de gewesten, kiezen voor de invoering van een slimme kilometerheffing voor vrachtwagens en personenwagens, zo nodig gefaseerd. Zonder 'slimme kilometerheffing' zal het onmogelijk zijn om het verkeersvolume en de daarmee gepaard gaande problemen fundamenteel te keren. De belastingvoordelen voor bedrijfswagens moeten stap voor stap worden weggewerkt.

De fiscale voordelen voor zuinige wagens moeten worden geharmoniseerd met de stimulansen die de gewesten invoeren. Ze mogen geen extra stimulans voor aankoop van dieselveertuigen inhouden. Om de aankoop van auto's niet onnodig aan te moedigen compenseert de overheid de fiscale voordelen voor zuinige auto's met nadelen voor minder zuinige wagens. De hele operatie moet budgetneutraal zijn.

Verder zorgen we via het verkeersreglement (maximumsnelheid) en de rijopleiding dat het verkeer vlotter, maar ook en vooral zuiniger verloopt. We drukken hiermee tevens het aantal verkeersongevallen- en slachtoffers en verlichten de kosten van het wegverkeer voor de sociale zekerheid.

Voor biobrandstoffen is er binnen duurzaam transport geen plaats : naast de negatieve sociale effecten , is de CO2-balans van de biobrandstoffen, rekening houdend met de veranderingen in landgebruik, bijna in alle gevallen negatief. Om te vermijden dat we in een lock-in situatie terecht komen waarbij onduurzame biobrandstoffen worden gepromoot, vragen we om geen nieuwe bindende volumedoelstellingen voor biobrandstoffen voor transport aan te nemen, zolang er geen sluitende duurzaamheidscriteria kunnen worden gegarandeerd waarbij de sociale effecten en de indirecte effecten van veranderend landgebruik correct in rekening worden gebracht. De inzet van biomassa als brandstof kan enkel voor toepassingen met een hoog energierendement.

10. Draag zorg voor de Noordzee

De bakens voor het masterplan van onze elfde provincie zijn nu al jaren uitgezet. Dit moet nu verder uitgewerkt worden onder leiding van een minister voor de Noordzee. Prioritair is de bijkomende aanduiding van NATURA 2000 gebieden (Vlakte van de Raan, Baai van Heist en Hinderbanken), het vastleggen van instandhoudingsdoelstellingen en -maatregelen voor de mariene beschermde gebieden via de opmaak en de uitvoering van beheerplannen. In die beheerplannen moet het probleem van de visserij (en in het bijzonder van de boomkorvisserij) prioritair aangepakt worden.

Daarnaast dient het lijstje beschermde gebieden ook afgewerkt te worden. (o.a. de puntreservaten rond de wrakken.) Het federaal Noordzeebeleid en het Vlaams kustveiligheidsbeleid moeten goed op elkaar afgestemd worden en ook op lange termijn met elkaar verzoenbaar zijn (o.a. concessies voor zandontginning...).

11. Reduceer schadelijke stoffen

Milieukwaliteit heeft een belangrijke impact op de gezondheid van de mens. Hoewel men zich daar meer en meer van bewust wordt, ontbreekt het nog steeds aan een systematische bescherming van de burger tegen deze schadelijke invloed. Daarom moet de volgende regering hiervan een prioriteit maken door voorrang te geven aan de reductie van het gebruik van pesticiden, zowel in de landbouw als bij particulieren. Voor deze laatste en voor de openbare ruimte – zeker waar kwetsbare groepen als kinderen en zieken leven - is een volledig verbod op zijn plaats.

België moet proactief meewerken aan de uitvoering van het nieuwe Europese programma inzake chemische stoffen (**Reach**). Schadelijke stoffen waarvoor betere alternatieven bestaan moeten zonder verwijl van de markt worden verwijderd. Het voorzorgprincipe moet hierbij als leidraad dienen en voorkomen is nog steeds beter dan genezen.

12. Vergroen de ontwikkelingssamenwerking

De strategienota leefmilieu van DGOS (Directie-generaal ontwikkelingssamenwerking) beoogt al enkele jaren de milieurelevantie van de Belgische samenwerkingsinterventies te verhogen. De doelstelling is ambitieus: minimum 40% van het bestaande budget van de samenwerking zou worden besteed aan interventies die relevant zijn voor het leefmilieu, en 5% moet als **specifieke doelstelling de bescherming van het leefmilieu** hebben. Relevantie voor het leefmilieu zou ook systematisch worden gescreend en opgevolgd.

De statistieken van 2008 tonen aan dat DGOS slechts 1,5% van de financiering aan milieu heeft besteed. De

milieuorganisaties vragen dat in de volgende legislatuur meer inspanningen zouden worden gedaan om de vooropgestelde doelstellingen te bereiken. Dat betekent onder andere dat in de administratie en het kabinet hiervoor meer capaciteit worden voorzien. België zou al een hele stap vooruit zetten door de eigen financiële engagementen na te komen. We denken hierbij bijvoorbeeld aan de Bonn-verklaring van 2001, waarin België zich engageerde substantiële middelen vrij te maken voor klimaatmaatregelen in het Zuiden. Samen met de ontwikkelingsorganisaties pleiten we ook voor een gevoelige verhoging van het budget voor ontwikkelingssamenwerking. Ook de beloofde middelen in het kader van de internationale klimaatonderhandelingen in Kopenhagen moeten gegarandeerd worden. Dit geld moet nieuw en additioneel zijn aan de beloofde middelen voor ontwikkelingssamenwerking.

De integratie van milieu en biodiversiteit moet ook worden doorgetrokken in het buitenlands, multilateraal beleid, en in de kredieten die de Delcrederedienst verstrekt.

13. Neem de Federale Plannen Duurzame Ontwikkeling ernstig

Onder de voorbije legislatuur werd het derde federaal plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO) voor de periode 2008-2012 goedgekeurd. Nergens blijkt uit het beleid van de diverse departementen, dat dit plan ook in praktijk wordt omgezet. Dit was reeds zo met het tweede FPDO. Wij verwachten een grondige evaluatie en bijsturing van deze gang van zaken.

Een regering die haar plannen inzake Duurzame Ontwikkeling niet ten uitvoer brengt, ondermijnt zowel haar geloofwaardigheid als de Duurzame Ontwikkeling van het land.

Sinds het hervormen van de wet op de Duurzame Ontwikkeling, ontbreekt het ons land aan en lange termijnvisie inzake Duurzame Ontwikkeling. Deze visie moet participatief worden uitgewerkt en de transitie helpen realiseren naar een duurzame samenleving.

Daarnaast is er nood aan het afronden van de hervorming van de **Federale Raad Duurzame Ontwikkeling**, waarbij moet worden gestreefd worden naar een brede representativiteit, gecombineerd met een correcte complementariteit met andere federale adviesraden en een maximale effectiviteit.

Daarenboven moet er werk gemaakt worden van het promoten van nieuwe instrumenten om duurzaamheid te meten, het zogenaamde "Beyond GDP" proces. De ecologische voetafdruk wordt beschouwd als de beste optie voor een ecologische "Beyond GDP" indicator.

14. Verschaf de milieuverenigingen toegang tot de rechtbank

In de Belgische rechtspraak worden milieuverenigingen op systematische wijze de toegang tot de rechtbank geweigerd, waar zij wensen op te komen voor het verdedigen van milieubelangen. Deze rechtspraak is strijdig met **internationale afspraken** ter zake. Meer bepaald de conventie van Aarhus voorziet (naast andere thema's) in de gegarandeerde toegang tot de rechtbank voor milieuverenigingen. In 2006 is België hiervoor reeds op de vingers getikt door het Comité voor toezicht op de naleving van de bepalingen van het Aarhus-Verdrag. Het comité stelde hierbij:

"Therefore, the Committee, pursuant to paragraph 36 (b) of the annex to decision I/7, recommends the Party concerned to:

- a) undertake practical and legislative measures to overcome the previous shortcomings reflected in the jurisprudence of the Council of State in providing environmental organizations with access to justice in cases concerning town planning permits as well as in cases concerning area plans; and*
- b) promote the awareness of then Convention, and in particular the provisions concerning access to justice, in the Belgian judiciary."*

Zowel het gerechtelijk wetboek als de wetgeving op de Raad van State moeten worden aangepast en in overeenstemming gebracht met de bepalingen uit het Verdrag van Aarhus. Wetgevende initiatieven ter zake bleven de voorbije jaren hangen in het parlement. Er moet nu dringend werk van worden gemaakt.